Міністерство освіти і науки України Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

Факультет інформатики та обчислювальної техніки

Кафедра інформатики та програмної інженерії

Звіт

з лабораторної роботи № 2 з дисципліни «Проектування алгоритмів»

«Неінформативний, інформативний та локальний пошук»

Виконав(ла)	<i>IП-12 Басараб Олег Андрійович</i>	
` ,	(шифр, прізвище, ім'я, по батькові)	
Перевірив	<u> Сопов О.О.</u>	
	(прізвище, ім'я, по батькові)	

3MICT

1 МЕТА ЛАБОРАТОРНОЇ РОБОТИ	3
2 ЗАВДАННЯ	4
3 ВИКОНАННЯ	8
3.1 ПСЕВДОКОД АЛГОРИТМІВ	8
3.1.1 Пошук з обмеженням глибини	8
3.1.2 Рекурсивний пошук по першому найкращому збігу	y9
3.2 ПРОГРАМНА РЕАЛІЗАЦІЯ	11
3.2.1 Вихідний код	11
3.2.2 Приклади роботи	16
3.3 Дослідження алгоритмів	18
висновок	21
КРИТЕРІЇ ОШІНЮВАННЯ	22

1 МЕТА ЛАБОРАТОРНОЇ РОБОТИ

Мета роботи – розглянути та дослідити алгоритми неінформативного, інформативного та локального пошуку. Провести порівняльний аналіз ефективності використання алгоритмів.

2 ЗАВДАННЯ

Записати алгоритм розв'язання задачі у вигляді псевдокоду, відповідно до варіанту (таблиця 2.1).

Реалізувати програму, яка розв'язує поставлену задачу згідно варіанту (таблиця 2.1) за допомогою алгоритму неінформативного пошуку **АНП**, алгоритму інформативного пошуку **АНП**, що використовує задану евристичну функцію Func, або алгоритму локального пошуку **АЛП та бектрекінгу**, що використовує задану евристичну функцію Func.

Програму реалізувати на довільній мові програмування.

Увага! Алгоритм неінформативного пошуку **АНП,** реалізовується за принципом «AS IS», тобто так, як ϵ , без додаткових модифікацій (таких як перевірка циклів, наприклад).

Провести серію експериментів для вивчення ефективності роботи алгоритмів. Кожний експеримент повинен відрізнятись початковим станом. Серія повинна містити не менше 20 експериментів для кожного алгоритму. Початковий стан зафіксувати у таблиці експериментів. За проведеними серіями необхідно визначити:

- середню кількість етапів (кроків), які знадобилось для досягнення розв'язку (ітерації);
- середню кількість випадків, коли алгоритм потрапляв в глухий кут
   (не міг знайти оптимальний розв'язок) якщо таке можливе;
  - середню кількість згенерованих станів під час пошуку;
- середню кількість станів, що зберігаються в пам'яті під час роботи програми.

Передбачити можливість обмеження виконання програми за часом (30 хвилин) та використання пам'яті (1 Гб).

Використані позначення:

8-ферзів — Задача про вісім ферзів полягає в такому розміщенні восьми ферзів на шахівниці, що жодна з них не ставить під удар один одного.
 Тобто, вони не повинні стояти в одній вертикалі, горизонталі чи діагоналі.

- **8-puzzle** гра, що складається з 8 однакових квадратних пластинок з нанесеними числами від 1 до 8. Пластинки поміщаються в квадратну коробку, довжина сторони якої в три рази більша довжини сторони пластинок, відповідно в коробці залишається незаповненим одне квадратне поле. Мета гри переміщаючи пластинки по коробці досягти впорядковування їх по номерах, бажано зробивши якомога менше переміщень.
- **Лабіринт** задача пошуку шляху у довільному лабіринті від початкової точки до кінцевої з можливими випадками відсутності шляху. Структура лабіринту зчитується з файлу, або генерується програмою.
  - **LDFS** Пошук вглиб з обмеженням глибини.
  - **BFS** Пошук вшир.
  - **IDS** Пошук вглиб з ітеративним заглибленням.
  - **A*** Пошук **A***.
  - **RBFS** Рекурсивний пошук за першим найкращим співпадінням.
- **F1** кількість пар ферзів, які б'ють один одного з урахуванням видимості (ферзь A може стояти на одній лінії з ферзем B, проте між ними стоїть ферзь C; тому A не б'є B).
- F2 кількість пар ферзів, які б'ють один одного без урахування видимості.
  - H1 кількість фішок, які не стоять на своїх місцях.
  - H2 Манхетенська відстань.
  - H3 Евклідова відстань.
- **COLOR** Задача розфарбування карти самостійно обраної країни, не менше 20 регіонів (областей). Необхідно розфарбувати карту не більше ніж у 4 різні кольори. Мається на увазі приписування кожному регіону власного кольору так, щоб кольори сусідніх регіонів відрізнялись. Використовувати евристичну функцію, яка повертає кількість пар суміжних вузлів, що мають однаковий колір (тобто кількість конфліктів). Реалізувати алгоритм пошуку із поверненнями (backtracking) для розв'язання поставленої задачі. Для

підвищення швидкодії роботи алгоритму використати евристичну функцію, а початковим станом вважати випадкову вершину.

- **HILL** Пошук зі сходженням на вершину з використанням із використанням руху вбік (на 100 кроків) та випадковим перезапуском (кількість необхідних разів запуску визначити самостійно).
- ANNEAL Локальний пошук із симуляцією відпалу. Робоча
   характеристика залежність температури Т від часу роботи алгоритму t.
   Можна розглядати лінійну залежність: T = 1000 k·t, де k − змінний коефіцієнт.
- **BEAM** Локальний променевий пошук. Робоча характеристика кількість променів k. Експерименти проводи із кількістю променів від 2 до 21.
  - **MRV** евристика мінімальної кількості значень;
  - **DGR** ступенева евристика.

Таблиця 2.1 – Варіанти алгоритмів

No	Задача	АНП	АШ	АЛП	Func
1	Лабіринт	LDFS	A*		H2
2	Лабіринт	LDFS	RBFS		Н3
3	Лабіринт	BFS	A*		H2
4	Лабіринт	BFS	RBFS		Н3
5	Лабіринт	IDS	A*		H2
6	Лабіринт	IDS	RBFS		Н3
7	8-ферзів	LDFS	A*		F1
8	8-ферзів	LDFS	A*		F2
9	8-ферзів	LDFS	RBFS		F1
10	8-ферзів	LDFS	RBFS		F2
11	8-ферзів	BFS	A*		F1
12	8-ферзів	BFS	A*		F2
13	8-ферзів	BFS	RBFS		F1
14	8-ферзів	BFS	RBFS		F2
15	8-ферзів	IDS	A*		F1

16	8-ферзів	IDS	A*		F2
17	8-ферзів	IDS	RBFS		F1
18	Лабіринт	LDFS	A*		Н3
19	8-puzzle	LDFS	A*		H1
20	8-puzzle	LDFS	A*		H2
21	8-puzzle	LDFS	RBFS		H1
22	8-puzzle	LDFS	RBFS		H2
23	8-puzzle	BFS	A*		H1
24	8-puzzle	BFS	A*		H2
25	8-puzzle	BFS	RBFS		H1
26	8-puzzle	BFS	RBFS		H2
27	Лабіринт	BFS	A*		Н3
28	8-puzzle	IDS	A*		H2
29	8-puzzle	IDS	RBFS		H1
30	8-puzzle	IDS	RBFS		H2
31	COLOR			HILL	MRV
32	COLOR			ANNEAL	MRV
33	COLOR			BEAM	MRV
34	COLOR			HILL	DGR
35	COLOR			ANNEAL	DGR
36	COLOR			BEAM	DGR

3 ВИКОНАННЯ

Варіант 2

Лабіринт, пошук з обмеженням глибини, рекурсивний пошук по першому найкращому збігу з евристикою евклідова відстань

3.1 Псевдокод алгоритмів

children = list()

```
3.1.1 Пошук з обмеженням глибини
procedure DLS_search (maze, limit)
      curr = Node (state = maze.initial_state, parent = None)
      stack = stack ()
      stack.push (curr)
      while not stack.empty () do
            curr = stack.pop ()
            path = curr.get_path_to_node ()
            if path.length () -1 == limit then
                  continue
            end if
            if curr.state == maze.goal_state then
                  return curr.get_path_to_node ()
            end if
            children = expand (curr, maze)
            for child in children do
                  stack.push (child)
            end for
      end while
      return None
end procedure
procedure expand (node, maze)
```

```
path = node.get_path_to_node ()
            for dir in maze directions do
                  if maze[node.state].dir != wall then
                        calculate child_state
                        if child_state not in path then
                              child = Node (state = child_state, parent = node)
                              children.append (child)
                        end if
                  end if
            end for
            return children
      end procedure
      3.1.2 Рекурсивний пошук по першому найкращому збігу
      procedure recursive_best_first_search (maze)
            initial_state = maze.initial_state
            node = RBFS_search (maze, Node (state = initial_state, parent = None),
\inf)[0]
            return node.get_path_to_node ()
      end procedure
      procedure RBFS_search (maze, node, f_limit)
            if node.state == maze.goal_state then
                  return node, None
            end if
            successors = expand (node, maze)
            if successors.empty () then
                  return None. inf
            end if
            for s in successors do
```

```
s.f_value = max (s.f_value, node.f_value)
            end for
            while not successors.empty () do
                   successors.sort ()
                   path = curr.get_path_to_node ()
                   if successors[0].f_value > f_limit then
                         return None, successors[0].f_value
                   end if
                   if successors.length () > 1 then
                         alternative_f_value = successors[1].f_value
                   else
                         alternative_f_value = inf
                   end if
                   result, successors[0].f_value = RBFS_search (maze, successors[0],
min (f_limit, alternative_f_value))
                   if result != None then
                         break
                   end if
            end while
            return result, None
      end procedure
      procedure expand (node, maze)
            children = list ()
            path = node.get_path_to_node ()
            for dir in maze directions do
                   if maze[node.state].dir != wall then
                         calculate child state
                         if child_state not in path then
                                child = Node (state = child_state, parent = node)
```

children.append (child)

end if

end if

end for

return children

end procedure

end procedure

3.2 Програмна реалізація

3.2.1 Вихідний код

```
from pyamaze import maze
from problem import Problem
import math
class Node:
    def init (self, state, parent, goal state) -> None:
        self. parent = parent
        self. state = state
        self. goal state = goal state
        self. h value = self. calculate h value()
        if self._parent:
            self._g_value = parent._g_value + 1
        else:
            self. g value = 0
        self. f value = self. h value + self. g value
    @property
    def f value(self):
        return self. f value
    @f value.setter
    def f value(self, value):
        self. f value = value
    def _calculate_h_value(self):
        return math.sqrt((self. state[0] - self. goal state[0])**2 + (self. state[1]
- self. goal state[1])**2)
    def is goal(self):
        if self. state == self. goal state:
           return True
        return False
```

```
def expand(self, m: maze):
        directions = {"E": lambda x: (x[0], x[1] + 1),
                       "W": lambda x: (x[0], x[1] - 1),
                       "N": lambda x: (x[0] - 1, x[1]),
                       "S": lambda x: (x[0] + 1, x[1])
        children = []
        path = self.get path to node()
        for d in "ENSW":
            if m.maze map[self. state][d]:
                child state = directions[d](self. state)
                 if child state not in path:
                     children.append(Node(child state, self, self. goal state))
        return children
    def get path to node(self):
        path = []
        path.append(self. state)
        curr = self
        while curr._parent != None:
            curr = curr._parent
            path.append(curr. state)
        path.reverse()
        return path
from pyamaze import maze
from dataclasses import dataclass
@dataclass
class Problem:
    _m: maze
   _initial_state: tuple
   _number_of_iterations: int = 0
_number_of_states: int = 0
    _{\text{max\_states\_in\_memory:}} int = 0
    _number_of_dead_ends: int = 0
    goal state: tuple = (1, 1)
    def init (self, m: maze):
        self. m = m
        self. initial state = (self. m.rows, self. m.cols)
    @property
    def initial state(self):
        return self. initial state
    @property
    def goal state(self):
        return self. goal state
    @property
    def m(self) -> maze:
        return self. m
    @property
    def number of iterations(self):
        return self. number of iterations
    @number of iterations.setter
    def number of iterations (self, value):
        self. number of iterations = value
```

```
@property
    def number of states(self):
        return self. number of states
    @number of states.setter
    def number of states (self, value):
        self. number of states = value
    @property
    def max states in memory(self):
        return self. max states in memory
    @max states in memory.setter
    def max states in memory(self, value):
        self. max states in memory = value
    @property
    def number of dead ends(self):
        return self. number of dead ends
    @number of dead ends.setter
    def number_of_dead_ends(self, value):
        self. number of dead ends = value
from node import Node
from sys import maxsize
from problem import Problem
from pyamaze import agent, maze
import os
import psutil
import func timeout
def recursive best first search (p: Problem):
    initial state = p.initial state
    states_in_memory = 0
    node = func timeout.func timeout(30 * 60, RBFS search, args = [p, Node(state =
initial state, parent = None, goal state = p.goal state), maxsize,
states in_memory])[0]
    return node.get path to node()
def RBFS search(p: Problem, node: Node, f limit, states in memory):
    if psutil.Process(os.getpid()).memory info().rss > 1024**3:
        raise MemoryError("1 Gb memory exceeded")
    p.number of iterations += 1
    if node.is goal():
        return node, None
    successors = node.expand(p.m)
    if not len(successors):
        return None, maxsize
    for s in successors:
        s.f value = max(s.f value, node.f value)
    p.number of states += len(successors)
    while len(successors):
        successors.sort(key = lambda x: x.f value)
```

```
if successors[0].f value > f limit:
            return None, successors[0].f value
        if len(successors) > 1:
            alternative f value = successors[1].f value
            alternative f value = maxsize
        if states in memory > p.max states in memory:
            p.max states in memory = states in memory
        result, successors[0].f value = RBFS search(p, successors[0], min(f limit,
alternative f value), states in memory + len(successors))
        if result != None:
            break
    return result, None
from node import Node
from sys import maxsize
from problem import Problem
import os
import psutil
import func timeout
def depth limited search (p: Problem, limit):
    initial state = p.initial state
    node = func timeout.func timeout(30 * 60, DLS search, args =[p, Node(state =
initial_state, parent = None, goal_state = p.goal_state), limit])
    return node.get path to node()
def DLS search(p: Problem, node: Node, limit):
    stack = []
    stack.append(node)
    p.number of states += 1
    while stack:
        if psutil.Process(os.getpid()).memory info().rss > 1024**3:
            raise MemoryError("1 Gb memory exceeded")
        p.number of iterations += 1
        curr node = stack.pop()
        if len(stack) > p.max states in memory:
            p.max states in memory = len(stack)
        if len(curr_node.get_path_to_node()) - 1 == limit:
            p.number of dead ends += 1
            continue
        if curr node.is goal():
            return curr node
        children = curr node.expand(p.m)
        stack += children
        p.number of states += len(children)
    return None
from recursive_best_first_search import recursive_best_first_search
from depth_limited_search import depth_limited_search
from pyamaze import maze, agent
import os
```

```
import time
from problem import Problem
class Tester:
    @staticmethod
    def create mazes (x = 15, y = 15, loop percent = 15, n = 20):
        for in range(n):
            \bar{m} = maze(x, y)
            m.CreateMaze(loopPercent = loop percent, saveMaze = True)
            time.sleep(1)
    def test dls(self, directory = "mazes/", n = 20):
        it = 0
        st = 0
        \max st = 0
        dead ends = 0
        for filename in os.listdir(directory):
            path = os.path.join(directory, filename)
            m = maze()
            m.CreateMaze(loadMaze = path)
            p = Problem(m)
            depth_limited_search(p, p.m.rows * p.m.cols // 3)
            print(f"Maze {p.m.rows} x {p.m.cols}\n"
                  f"Number of iterations: {p.number of iterations}, number of
generated states: {p.number of states}, max number of states in memory:
{p.max states in memory} ,
                  f"number of dead ends: {p.number_of_dead_ends}\n")
            it += p.number of iterations
            st += p.number of states
            max st += p.max states in memory
            dead ends += p.number of dead ends
        print(f"Average number of iterations: {it/n}\n"
              f"Average number of generated states: \{st/n\}\n"
              f"Average max number of states in memory: {max st/n}\n"
              f"Average number of dead ends: {dead ends/n}\n")
    def test rbfs(self, directory = "mazes/", n = 20):
        it = 0
        st = 0
        \max st = 0
        for filename in os.listdir(directory):
            path = os.path.join(directory, filename)
            m = maze()
            m.CreateMaze(loadMaze = path)
            p = Problem(m)
            recursive best first search(p)
            print(f"Maze {p.m.rows} x {p.m.cols}\n"
                  f"Number of iterations: {p.number of iterations}, number of
generated states: {p.number of states}, max number of states in memory:
{p.max states in memory} \n")
            it += p.number of iterations
            st += p.number of states
            max st += p.max states in memory
        print(f"Average number of iterations: \{it/n\}\n"
              f"Average number of generated states: \{st/n\}\n"
              f"Average max number of states in memory: \{\max st/n\} \setminus n")
    def random test dls(self, x = 15, y = 15, limit = 0, loop percent = 15,
print path = False, visualize = False, save_maze = False):
        m = maxe(x, y)
        m.CreateMaze(loopPercent = loop percent, saveMaze = save maze)
```

```
p = Problem(m)
        if not limit:
            limit = x * y // 2
        path = depth limited search(p, limit)
        print(f"Maze {x} x {y}, loop percent = {loop percent} \n"
              f"Number of iterations: {p.number of iterations}, number of generated
states: {p.number of states}, max number of states in memory:
{p.max states in memory} , "
              f"number of dead ends: {p.number of dead ends}\n")
        if print path:
            print(f"Path: {path}\n")
        if visualize and path:
            a = agent(m, footprints = True, filled = True)
            m.tracePath({a: path}, delay = 25)
            m.run()
    def random test rbfs(self, x = 15, y = 15, loop percent = 15, print path =
False, visualize = False, save maze = False):
        m = maxe(x, y)
        m.CreateMaze(loopPercent = loop percent, saveMaze = save maze)
        p = Problem(m)
        path = recursive best first search(p)
        print(f"Maze {x} x {y}, loop percent = {loop percent} \n"
              f"Number of iterations: {p.number of iterations}, number of generated
states: {p.number of states}, max number of states in memory:
{p.max states in memory}\n")
        if print path:
            print(f"Path: {path}\n")
        if visualize and path:
            a = agent(m, footprints = True, filled = True)
            m.tracePath({a: path}, delay = 25)
            m.run()
```

3.2.2 Приклади роботи

На рисунках 3.1-3.4 показані приклади роботи програми для різних алгоритмів пошуку.

Рисунок 3.1 – Результат виконання алгоритму пошуку з обмеженням глибини

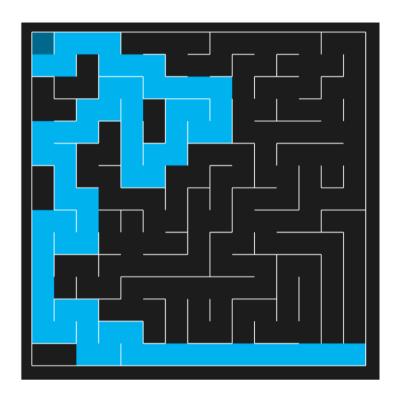

Рисунок 3.4 — Візуалізація отриманого шляху внаслідок виконання алгоритму пошуку з обмеженням глибини

Рисунок 3.3 – Результат виконання алгоритму рекурсивного пошуку по першому найкращому збігу

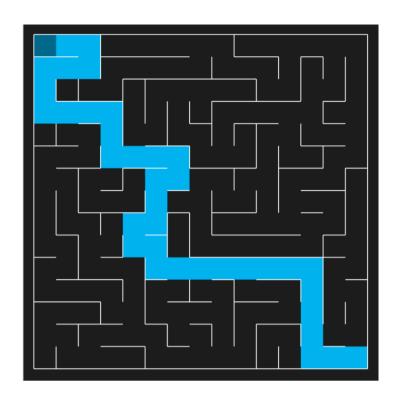

Рисунок 3.4 — Візуалізація отриманого шляху внаслідок виконання рекурсивного пошуку по першому найкращому збігу

3.3 Дослідження алгоритмів

В таблиці 3.1 наведені характеристики оцінювання алгоритму пошуку з обмеженням глибини задачі лабіринту для 20 початкових станів.

Таблиця 3.1 – Характеристики оцінювання алгоритму пошуку з обмеженням глибини

Початкові стани	Ітерації	Всього	Всього станів	К-ть глухих
		станів	у пом'яті	кутів
Стан 1	121	126	9	1
Стан 2	243	252	16	7
Стан 3	88	99	11	0
Стан 4	101	113	12	0
Стан 5	43	51	8	0
Стан 6	66	76	11	0
Стан 7	119	132	15	1
Стан 8	81	90	9	0

Стан 9	127	141	15	6
Стан 10	344	352	15	3
Стан 11	76	86	10	0
Стан 12	55	65	11	0
Стан 13	346	356	16	32
Стан 14	57	62	5	0
Стан 15	231	240	17	23
Стан 16	95	110	16	0
Стан 17	123	135	12	2
Стан 18	84	96	13	0
Стан 19	278	288	14	14
Стан 20	42	52	10	0
СЕРЕДНЄ	136	146	12	4.5

В таблиці 3.2 наведені характеристики оцінювання алгоритму рекурсивного пошуку по першому найкращому збігу, задачі лабіринту для 20 початкових станів.

Таблиця 3.2 – Характеристики оцінювання рекурсивного пошуку по першому найкращому збігу

Початкові стани	Ітерації	Всього станів	Всього станів у
			пом'яті
Стан 1	3306	3630	46
Стан 2	34765	41394	59
Стан 3	2894	3714	49
Стан 4	49884	55685	69
Стан 5	2547	3001	43
Стан 6	34260	40330	57
Стан 7	22963	28073	63
Стан 8	3078	3484	48

Стан 9	1681	1913	57
Стан 10	89663	103181	57
Стан 11	29785	33372	64
Стан 12	9737	11463	47
Стан 13	50486	58965	70
Стан 14	7176	8214	52
Стан 15	20167	24549	56
Стан 16	3555	4134	44
Стан 17	17100	20389	50
Стан 18	29832	33534	70
Стан 19	53212	60855	57
Стан 20	13870	16095	48
СЕРЕДН€	23998	27799	55

ВИСНОВОК

В ході виконання лабораторної роботи було опрацьовано та здійснено програмну реалізацію алгоритмів пошуку з обмеженням глибини та рекурсивного пошуку по першому найкращому збігу мовою руthon. Було проведено 20 експериментів для кожного з алгоритмів і занотовано кількість здійснених ітерацій, згенерованих станів, максимальну одночасну кількість станів у пам'яті та кількість глухих кутів (для пошуку з обмеженням глибини).

Тестування продемонструвало, що пошук з обмеженням глибини ϵ неповним та неоптимальним алгоритмом. Однак, якщо підібрати коректне обмеження глибини, то він працюватиме справно, хоч і будуватиме не найкращий з можливих шляхів. Водночас, алгоритм рекурсивного пошуку по першому найкращому збігу, хоч і виявився повним і оптимальним, не ϵ найкращим вибором при роботі з лабіринтами через значну глибину рекурсії, яку досяга ϵ алгоритм в ході виконання завдання. Також варто зауважити, що при роботі з великими лабіринтами він потенційно зберігатиме менше станів у пам'яті порівняно з іншими алгоритмами.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

За умови здачі лабораторної роботи до 23.10.2022 включно максимальний бал дорівнює — 5. Після 23.10.2022 максимальний бал дорівнює — 1.

Критерії оцінювання у відсотках від максимального балу:

- псевдокод алгоритму -10%;
- програмна реалізація алгоритму 60%;
- дослідження алгоритмів 25%;
- висновок -5%.